

Susanna Tamaro

DAHA ÇOK ATEŞ
DAHA ÇOK RÜZGÂR

İtalyanca aslından çeviren
EREN CENDEY

Susanna Tamaro
DAHA ÇOK ATEŞ
DAHA ÇOK RÜZGÂR

Can Yayınları: 1322
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 575

Più fuoco, più vento, Susanna Tamaro
© 2002 RCS Libri S.p.A., Milano
© Can Sanat Yayınları, 2002
Bu kitabın Türkçe yayın hakları
Akcah Telif Hakları aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: 2003
7. basım: 2005

Yayına Hazırlayan: Pınar Savaş

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Serap Bertay
Düzeltili: Fulya Tükel
Montaj: İlker Sipahi

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı: Özal Basımevi
Cilt: Eko Ofset

ISBN 975-07-0323-5

CAN SANAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Susanna Tamaro
DAHA ÇOK ATEŞ
DAHA ÇOK RÜZGÂR

MEKTUPLAR

İtalyanca aslından çeviren
EREN CENDEY

CAN YAYINLARI

SUSANNA TAMARO'NUN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI

AKLI BİR KARIŞ HAVADA / *roman*

ANİMA MUNDİ/ *öykü*

EVE DOĞRU / *söyleşiler*

RÜZGÂR NE DİYOR / *öykü*

TEK SES İÇİN / *öykü*

YANITLA BENİ / *roman*

YÜREĞİNİN GÖTÜRDÜĞÜ YERE GİT / *roman*

Yeni bir başlangıca adım atmayı, çünkü kalıpları kırmayı, yapabilirken 'yapamam', olabilirken 'olamam' ve bütünüyle özgürken 'kapanıya kısıtılmışım' dememeyi öğret bana.

Haham Nachman – Brazlav 1772-1810

İçindekiler

Vasatlığa uyum sağlamalı mıyız?	13
Huzursuzluk kaçış değil arayıştır	17
Soylu insan	20
Beden ve ruh	23
Sevgi güç ister.....	26
Sessizlik korkusu.....	29
Ölmüş kişilerle ilişkiler yaşla değişir	32
Ruhsal peder	35
Zamanın geçişini kabullenmek	38
Rehber ağaç	41
Gençlere hangi değerleri sunuyoruz?	44
Seçme özgürlüğü	47
Her yere sızan ışık.....	50
İnanç, açıklama, sorgulama ve kuşku.....	53
Gereksiz ağırlıklardan kurtulmak.....	56

Kutsal olanın gizemli dokunuşu.....	59
Benim ve senin kuşağın.....	62
Maskeler ve yüzler	65
Haklar ve görevler.....	68
Ruhtan fışkıran bir ırmak.....	71
Altıncı: Zina yapmayacaksın.....	74
Yüreğin ilerlemesi.....	77
Acele şeytanı.....	80
Önlenemeyen kötülük ve bizden kaynaklanan kötülük.....	83
Yitirilmiş ürkeklikler ve yüzeysel gereksinmeler	86
Paskalya'nın gerçek anlamı.....	89
Kültür, barbarlıklara karşı koyabilecek mi?.....	92
Birey tarihin kötülüklerine karşı koyabilir mi?	95
Mutluluk arayışı	98
Ülkemiz	101
Bozulan büyü'nün sözde üstünlüğü	104
Ruhun gözleri.....	107
İçsel öğretmenin	110
Mumyalama virüsü	113
Hizmetliler ve evlatlar	116
Toplumumuz yorgunluktan kaçıyor	119
Ateşböcekleri ve yıldızlar arasında	122
Kuşku duymayan insana güvenme.....	125

Kıskançlık ayrıkotuna benzer	128
Alışkanlıklar tuzağı	131
‘Özel mekânlarım’	134
Sahte sorunlar sendromu.....	137
Gerçek ermişler	140
Güçlü sözlerin zamanı geldi	143
Karşılıksız olanın ayaklanması.....	146
Değişme.....	149
Çocuklar ve ölüm.....	152
Gelişmek, tehlikeyi göze almaktır	156
Kokmuş balık ve mayonez.....	159
İliklerinin derinliği.....	162
Büyük olmak	165
Yüreğin devrimi.....	168

Vasatlığa uyum sağlamalı mıyız?

26 Eylül

Dün mektubunu alınca, seninle evimin çevresindeki ormanlarda yaptığımız gezintiyi düşündüm. Ne çok ısrar etmek zorunda kalmıştım, anımsıyorsun musun? Sen çimenlerde oturmayı sürdürmek istiyordun. “Kederliyim,” diyordun, “kendimi fazlasıyla yorgun hissediyorum, bir adım bile atacak halim yok.” Gene de çıkmıştık dolaşmaya. Sıradan bir söyleşi için kırlar da, koltuklar da rahattır ama düşünceler birbirini kovalıyor, heyecanlar onları bile bastırıyorsa en iyisi harekete geçmektir. Yürümek her şeyi daha berrak görmeye, daha ayrıntılı hissetmeye yarar.

Hava hâlâ serin, kırlar yemyeşil ve çiçeğe kesmişti; kestane ağacının dalları tomurcuklanmaya başlamıştı. Bir süre sessiz kaldık ama ormana girer girmez durdun ve içini çektin. “Artık dayanamıyorum,” dedin. Gözlerinde kayıp bir ifadeyle çevrene baktın. “Hiçbir şeyin anlamı yok!” Baban iki ay önce ansızın ölmüştü ve yeni aldığı diploman işe yara-

maz bir kâğıt parçası gibi görünüyordu. “Anlıyorsun değil mi?” demiştin bana. “Yıllarca anlamını sorgulamadan çalıştım, savaştım, binbir fedakârlık yaptım. Şimdi insanı mutlu edecek her şeye sahibim ama bunlarla ne yapabileceğimi bilmiyorum. Sabah uyanıyor ağlıyorum; akşam yatağa yatarken hâlâ ağlıyor oluyorum. Gün boyunca defalarca büyük bir öfkeye kapılıyorum ve içimden her şeyi kırıp dökmek geliyor.”

Bir kız arkadaşının önerisiyle psikoloğa başvurmuşsun. Haftada iki kez ona gidip sorunlarını anlatıyordun.

“Sonrasında kendini nasıl hissediyorsun?” diye sormuştum sana.

“Bir süre için iyi. Çıktığımda özgürleştiğimi, ağırlıklarımı o odada bıraktığımı hissediyorum. Ama ertesi gün bütün o taşlar yeniden yerlerine dönüyor, mideme oturuyor.”

Tepenin en yüksek noktasına varmıştık. Bir kayanın üzerine oturduk. Uzaklarda başka tepelerin koyu renkli silüetleri görünüyor, Corbara Gölü’nün yüzeyi bir ayna gibi parlıyordu. Hafif bir esinti vardı.

“Son kez bunu ona da söyledim,” diye sürdürdün sözlerini, “o da bana bu taşların ne anlama geldiğini açıkladı. Taşlar bizim sınırlarımız. Ergenlik çağının hayalleri uçup gittiği zaman kim olduğumuz gerçeği ile karşı karşıya kalıyoruz. Bu nedenle de kederleniyoruz. Büyüme, insanın kendini ve bu koşulları kabullenmesi anlamına geliyor...”

“Hangi koşulları?”

“Boz bulanık ve vasat olma koşullarını...”

“Peki neden bu koşullara uyum sağlamak zorundayız?”

“Eh, çünkü hayat böyle... böyle gri, bulanık ve yakalanması olanaksız...”

Karşımızdaki bütün tepeler buğday ve arpa tarlalarıyla kaplıydı; başakların olmadığı yerlerde gelincikler, zambaklar tek bir yeşil denizin dalgaları gibi hep birlikte salınıyorlardı. Bu denizin üzerinde birkaç tarlakuşu cıvıdayarak uçuyordu. Bir süre sessiz kaldık; sonra ben şunu sordum: “Bütün şu gördüklerin sana vasat mı görünüyor? Sana boz bulanık mı geliyor?”

“Ah, hayır, burası harika!”

“Peki, o halde neden güzelliklerden vazgeçmek istiyorsun?”

“İstemiyorum ama başaramayacağım...”

“Neyi?”

“Bilmiyorum,” derken bakışlarında bir kaybolmuşluk duygusu gördüm.

Pek çok kişi, bizleri yaşamlarımızın deney için büyütülen farelerinkinden pek farklı olmadığına inandırmaya çalışırlar. Suyumuz ve besinimiz her gün verildiği, bitişik bölmede bulunanlarla koklaşabildiğimiz, ışık düzenli biçimde yakılıp söndürüldüğü, ısıtma sağlandığı için halimizden hoşnut olmamız gerekir çünkü büyük olasılıkla bizden daha kötü koşullarda ve daha fazla tehlike altında yaşayan fareler de vardır. Bir çiçek hayal etmek, onun rengi karşısında heyecanlanmak adeta sakıncalıdır!

Yalnızca satın alınabilen hayallere hoşgörülle bakılan bir dünyada, mutluluk da sahip olmaya ilişkin bir özellik halini aldı.

Her yaşamın ilerlemesi olan –ya da olması gereken– insanın kendini gerçekleştirme olgusu, artık yalnızca koşullara boyun eğmek ya da gizlenmek demek oldu. Kendimi sorgulamadan, duruma uyum

sağlayarak ve başkalarının davranışlarını kopyalayarak kendimi gerçekleştiriyorum. Kendimi gerçekleştirilmeyerek gerçekleştirmiş oluyorum çünkü toplum başka türlüüne olanak tanımıyor çünkü yalnızca iki kısa bacağım var, hiçbir yerimden kanatlarım da çıkmıyor. İyi ama gerçekten böyle mi, yoksa bunlar yalnızca bir mazeret mi? Bir tür zihinsel tembellik mi söz konusu?

Bir an için durup bizleri çevreleyen doğanın dünyasını izlemek, yaşayan tüm canlıların kaygısız beklentisizliğini, kırılğanlığını ve güzelliğini fark etmek için yeterli olacaktır.

Kendimizi vakumlu kutularda yaşamaya ne kadar tutsak etsek de, gizem çevremizde ışıllı ışıllı parlamakta ve yürümemiz gereken yolu bize işaret etmekte. Vasatlık ve grilik diye bir şey yoktur; var olan yalnızca korkumuzdur. Büyümek, heyecanlara açılmak korkusu. Bizi çevreleyen kafes değil, özgürlük, hava olduğunu keşfetme korkusu. Ve gözlerimizi biraz yukarı çevirdiğimizde göklerin sonsuzluğuyla karşılaşma korkusu.

Huzursuzluk kaçış değil arayıştır

3 Ekim

Yola çıkma arzusunun giderek içinde büyüdüğünü yazıyorsun. Bir hedefin ya da amacın yok ama tanıdığın ve artık sana bomboş görünen her şeyi ardında bırakmak arzusundasın.

Huzursuzluk benim de yaşantımın yoldaşı olmuştur; kimi zaman sıradan, kimi zamansa her şeye burnunu sokan bir yoldaş; bu nedenle senin ruh durumunu çok iyi anlıyorum. On-on iki yaşlarındayken her şey canımı sıkardı: Bir yerdeyken hemen bir başka yerde olmak isterdim; bir şey yapıyorsam aklım yapmak istediğim bir başka şeye kayardı. Kendimi hiçbir zaman olduğum yere ait hissedemezdim. Uzun bir süre bunun bir tür hastalık olduğunu düşündüm. Ancak büyüdükçe huzursuzluğun bir sağlık işareti olduğunu ve bütün öteki sağlık işaretleri gibi enerji ürettiğini anladım. Kendi kendimize yönelttiğimizde olumsuz olabilen bu enerji, bizi dışarı yönlendirdiğinde, yanıtların peşine düşebilmek için dışarıya açılmamızı sağladığında

olumlu bir nitelik kazanır.

Doğam seyyahlığa hiç yatkın olmadığı halde, yaşamımın bazı noktalarında ben de kendimi öyle huzursuz hissettim ki, acaba yollara düşsem mi demeden edemedim. Böyle hissettiğimde içimde sanki kördüğüm olmuş teller var sanırdım. Bunlar yün değil elektrik telleriydi ve uçları yılanlar gibi kıvrıla dolana birbirlerine değer, kısa devre yapardı. Yola çıkararak, hareket ederek bu düğümün çözülme-ye başlayacağını, bana düzgün sarılmış bir yumak bırakacağını umardım.

O yolculuklar harika deneyimlerdi dersem, sana yalan söylemiş olurum. Hepsi gerçek bir cehennem gezisiydi. Huzursuzluğu kendi dünyanda yaşadığın sürece onu dizginlemeyi başarıyorsun ama alışık olduğun çevre ortadan kalktığı anda çıplaklıkla, sorularınla, korkularınla yüz yüze kalıyorsun. O zaman dikkatini dağıtmak için oyalanabilme, seni teselli edecek birini bulma ve kaçabilme olanağın kalmıyor.

Son yıllarda şu sözleri pek çok kez duydum: “Böyle berrak düşüncelerin olduğu ve her zaman ne yapacağını bildiğin için çok şanslısın!” Benim var olduğu sanılan güvenimi kıskanan insanlar, başkalarınınca çizilmemiş bir yoldan yürümeye asla cesaret edememiş olanlardı. Otobüse binmişler, boş bir koltuk bulmuşlar ve rahatça oraya yerleşmişlerdi. Kilometreler birbirini kovaladıkça koltuğun görüldüğü kadar rahat olmadığını, hep aynı açıdan seyredilen manzaranın sıkıcı olduğunu fark etmişlerdi. İşte o zaman başka bir seçenek bulmak için çevrelerine bakınmışlardı. Acaba ne yapmalıydılar? Ayağa mı kalkmalı? Başka bir koltuk mu aramalı? Otobüsten mi inmeli? Evet, yapabilirlerdi bunları... Ama baka-

lım yeni koltuk eskisi kadar rahat olacak mıydı? Ya bir başkası ondan önce gelip o koltuğu kaparsa? Ayakta yolculuk yapmak hiç de heves edilecek bir şey değildi... Tabii bir de yabancı bir yolun ortasında, nereye gideceğini bilemeden kalakalmak vardı... Bu nedenle hoşnut olmak ve oturulan yerde kalmak en iyisiydi. Manzara tekdüze olabilir ama insan gözlerini kapayıp şöyle bir kestirebilir de... Risk ve can sıkıntısı arasında bir seçim yapmak gerekince can sıkıntısı hiç olmazsa güvenlidir.

Doğa bize hiç durmadan gelişmelerden, büyümelerden ve olgunlaşmalardan söz eder. Peki biz neden bu yasayı görmezden gelip oturduğumuz noktada kalır ve önlenemez kaderimiz olan ölümü bekleriz? On sekiz, yirmi, yirmi dört yaşlarındayken insanı saran hareket etme arzusu bir kaçış değil, temeli oluşturan taşlardır. Çünkü insanın kendini aramadığı, derinlerde aşkın olan yüzünü merak etmediği ve başkalarınca takılmış olan maskeyi reddetmediği yaşam gerçek yaşam sayılmaz.

Susanna Tamaro

DAHA ÇOK ATEŞ DAHA ÇOK RÜZGÂR

'Yolculuğun, bütün ruhsal süreçler gibi seni henüz tanımadığın birisi ile karşılaştıracaktır. Bunun ne zaman gerçekleşeceğini, hatta gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini bilemezsin. Onunla karşılaşmaya hazır olduğunu hissettir, yeter. Ama karşına çıkacak Yüz'ü tanımadığın gibi, ne kurallar koyabilir, ne önceden belirlenmiş bir randevu verebilirsin. Arayış seni bir kırılma, bir soyunma durumuna sürükleyecektir ki, arayıştan uzak kalmış kişilerin beklediği hiç de bu değildir aslında. Hiçbir şeyden emin olma, emin olduğun bir şey varsa ondan vazgeç.'

Susanna Tamaro, sevginin ateşi ve ruhun rüzgârı olmadan hiçbir yere varamayacağımızı, günlerimizi sıradan bir tutsaklıktan kurtaramayacağımızı söylerken bir kez daha okurların içini ısıtıyor, yüreklerine sesleniyor. **Tamaro** ile yirmi yaşlarında bir genç kızın bir yıl süren hayali mektuplaşması üzerine kurulu kitapta, ünlü yazar, hayatla baş etmekte zorlanan bu genç kıza açık ve neşeli bir üslupla, insanlığın ortak dilini kullanarak, sıkıntı çektiği konularda yardımcı olur, kendi içsellğine yönelmesini ve kendi duygularını keşfetmesini, bunu yaparken de acı, karamsarlık ve sıkıntıdan korkmamasını söyler. **Susanna Tamaro**, aslında ona kendi kişisel ve manevi deneyimini aktarmakta, kendi geçtiği yolları anlatmakta, kendi ruhunun kapılarını açmaktadır.

Kapaktaki resim: NICOLAE GRIGORESCU

ISBN 975-07-0323-5

9 789750 703232

<http://www.canyayinlari.com>